

Några ord om bönen

Förrän vi gå till den egentliga saken, nämligen att meddela de svaga, kämpande, bedjande barnen ett uppmuntringsord, vilja vi först helt kort nämna och utmärka *fyra slags bedjare*, bland vilka var och en, som läser detta med uppriktighet mot sig själv, torde finna sitt rum. Gud hjälpe oss härvid nådeligen!

Vi tala då om *bedjare* och icke om den stora, vilda hop ibland oss, som aldrig beder; ty var och en vet likväl förut, att dessa äro fördörelsens barn; de leva redan här ett hemskt och olycksbådande liv. Ja, ett hemskt, olyckligt och olycksbådande liv måtte väl det vara att vakna om morgonen och stiga upp utan bön till sitt livs Herre och Gud, gå till arbete utan bön, genomleva dagen utan bön, gå till nattens vila utan bön; och så allt framgent genom livet »leva utan Gud i världen» (Ef. 2: 12) och med sitt hela väsende vända bort ansiktet från Herren och ropa: »Vi vilja icke, att denne skall råda över oss», eller: »Hos Gud är intet att söka!» Vi tala icke om dessa, utan om *bedjare*, men vi finna även dem i fyra klasser.

Första slaget *bedjare* äro de, som bedja till Gud, fastän de icke vilja rätt omvända sig till honom, bedja i obotfärdigt tillstånd, kvarblivande i uppsåtliga synder. Det finns nämligen sådana, som hysa så stora tankar om bönen, att de vilja med densamma bota allt, som felas i deras förhållande till Gud. De synda och bedja, och synda igen och bedja därpå, det ena med lika lätthet som det andra. Tänken likväl, huru skall ett sådant bedjande behaga den helige Herren? Vad skall han säga, när t. ex. de, som dagligen och stundligen missbruka hans namn, likväl komma för hans ansikte och säga: »Fader vår — helgat varde ditt namn»?

Skall han icke vredgas och säga: »Du skrymtare, gå bort ifrån mig?» När de, som aldrig för egen del söka Guds rike och hans rättfärdighet, bättring, nåd och frid, och aldrig bry sig om Guds rikets tillväxt på jorden, likväl komma inför honom och säga: »Tillkomme ditt rike!» när de, som aldrig vilja göra Guds vilja, utan trampa hans bud och fortfara efter egen köttslig vilja, likväl komma inför Herren och säga: »Ske din vilja!» vad skall den helige Herren därom tycka och säga, om icke: »Detta folk nalkas mig med sin mun och ärar mig med sina läppar, men dess hjärta är fjärran ifrån mig?»¹

Det andra slaget *bedjare* äro de förras motsats, i det hänseendet, att de icke förakta Guds bud och vilja bota allt med bönen, utan tvärt om, de förakta bönen, därför att de själva äro så goda och sig nog. De förakta bön och känslor, men värdera däremot förstånd och goda gärningar. Detta träffar i synnerhet in på vissa nitiska Guds och mänsklighetens tjänare, som kanske varit väckta av Guds Ande, men, av högmotsanden förtjusta över sina gåvor eller sina verk, icke känna behov av att rätt djupt böja sig ned för Gud i bön om nåd och välsignelse, utan arbeta i egen kraft.

Likväl hören det till fromheten — eller kanske ock till deras kallelse — att »hålla bön», eller »läsa böner», men detta iakttages så tillfredsställande, att de icke behöva *bedja*, d. ä. verkligen hos Gud anhålla om någon nåd och hjälp för sig själva. Dessa *munbedjare* fördärva sålunda sitt verk och äro, om ock starka i tankar och ord, likväl svaga i verk och gärning — rika i egen ande, men fattiga på Guds Ande, på frukt och välsignelse; till vilka aposteln Jakob säger: »I striden och krigen, och I haven icke, emedan I icke bedjen», och Jesus: »Mig förutan kunnen I intet göra.»

Det tredje slaget *bedjare* äro de av Guds Ande väckta, under bättring och bön arbetande och betungade, på bättring och bön förtröstande, och således egenrättfärdiga bedjarne. De förakta icke Guds bud, såsom de förstnämnda bedjarne, men förakta icke heller bönen, såsom de av andra slaget, utan bönen är just ett av villkoren för deras hopp och tröst. Deras kännetecken är, att de säga uti sitt hjärta: »Om jag ändå kunde bedja, o, om jag blott kunde bedja, så kunde jag hoppas, men då jag är så kall och tankspridd i bönen — jag kan ju icke bedja — då kan jag ju icke tro och vara glad.» Således betyder deras bön mer än Kristi blod och förbön; ja, om de ock med *tankar* och *ord* upphöja Kristus, så är likväl i deras hjärtan bönen viktigare. Dessa bedriva avguderi med sin bön och giva icke Lammet ära.

Det fjärde slaget *bedjare* äro de troende nådebarnen, i vilkas hjärtan Gud vid nya födelsen ingjuter »nåds och böns Ande», såsom ock aposteln Paulus säger: »Emedan I ären barn, har Gud sänt sin Sons

Ande i edra hjärtan, som ropar: Abba, Fader.» »Anden själv vittnar med vår ande, att vi äro Guds barn» (Gal. 4: 6; Rom. 8: 16), och nu först kan man bedja i »anda och sanning», såsom Gud vill tillbedjas. Nu först beder man med glädje, med innerlig förtrolighet, såsom barnet talar med sin fader — vilket man ser med de enfaldigaste och okunnigaste människor, att så snart evangeliets ljus och frid och liv uppgått i hjärtat, så blir där ett oemotståndligt behov och en särskild gåva eller skicklighet att bedja, att på det förtroligaste tala med Gud sitt »Abba, Fader», på ett sätt, varpå ingen med all världens undervisning om bönen någonsin kan bedja, så länge han icke fått denna barnskapsnåden. Därför säger ock aposteln, att »Anden (som ropar: Abba, Fader) själv vittnar, att vi äro Guds barn.»

Här se vi nu, vad som fordras för att vara en rätt bedjare, nämligen vara ett Guds barn. Men Guds barns nådegåvor äro ännu ofullkomliga, samt därjämte av frestaren anfäktade, och så är även bönen. Om man blott finge beständigt förbliva uti en varm böneanda, huru skulle icke livet vara ett paradiset, huru skulle icke alla nådens krafter tillväxa, alla fiender övervinnas! Men snart infinna sig dels tröghet och försummelse, dels ock anfäktningar i bönen. Som allra kortast nu något om dessa.

För att då nämna och besvara några av de vanligaste ingivelser, varmed djävulen hindrar bönen, så är det den första, att du tänker: »Jag vill blott först göra det och det, om en timme eller halv vill jag bedja; jag känner mig ock nu mindre skicklig därtill» o. s. v. På detta sätt har han tusende gånger bedragit Guds barn att uppskjuta med bönen den ena timmen efter den andra, så att den omsider helt uteblivit. Förstå därför, att det är frestaren, och bed genast, när du vaknar eller uppstigit om morgonen, bed vid första lediga stund på dagen o. s. v. Och vad oskickligheten angår, så blir den naturligtvis större och större, ju längre du blir borta från bönen.

Därför råder Luther, att man på denna invändning om oskickligheten skall svara: »Du lede djävul, vill du ditåt, så följ dig en skälm; är jag denna timme icke skicklig, hågad eller andäktig nog, så är jag om en halvtimme ännu mindre skicklig; därför, med åsidosättande av denna oskicklighet, vill jag emellertid nu bedja ett Fader vår, innan jag blir ännu oskickligare. — — Sök sålunda att komma förut, innan djävulen överraskar dig och förmår dig att dröja, emedan det är bättre att nu bedja i halv oskicklighet, än sedermera i hel. Och är du icke skicklig att bedja annat, så kan du börja med att inför Gud klaga över din oskicklighet och bedja om "nåds och böns Ande", så skall du snart bliva skickligare.»

Den andra sataniska ingivelsen är: »Du narr, vad beder du för? Se, huru tyst det är omkring dig! Menar du, att Gud är här i ditt lilla rum? Det är blott inbillning!» o. s. v. Svara då med Guds ord: Kristus har sagt: »Se, jag är när eder alla dagar intill världens ända.» Säg: »Vart skall jag gå för din Ande, och vart skall jag fly för ditt ansikte.» Övertyga dig således med full visshet, att Gud är närvarande och skall åtminstone se dig och höra, vad du säger. Om likväl disputerandet fortfar och Gud förblir dold, så säg: Nå, så har då Gud icke heller sett och hört mig, när jag syndat, om han icke nu ser och hör mig, när jag beder. Eller vad?

För det tredje anfäktar och hindrar dig djävulen med dina synder, din ovärdighet, och råder dig dröja med bönen, till dess du blir frommare och renare. O, huru de redliga gudsbarnen här vrida sig och ängslas, när de nyligen försyndat sig och nu borde bedja, men studsar vid sin ovärdighet! Märk då, att om du nu lyder djävulen och vill dröja, till dess du skall bliva värdigare, så faller du i egenrättfärdighetens snaror, så att du i ditt hjärta förnekar Kristus och säger: Kristus är icke kommen att kalla syndare, utan de rättfärdiga till nådastolen.

Vet då, att du kan aldrig så djupt hava fallit, aldrig så gruvligen syndat, att icke Kristi blod kan rikligen bota det och göra dig välkommen för Fadern. Därför skynda fram till nådastolen, så oren du är, förrän någon egen bättringsberedelse hunnit grumla och bortskämma din rena tro på oförskylld nåd, hunnit lägga något därtill av egen rättfärdighet, vilket är trons fördärv.

Men här vilja vi av Luthers förklaring över Joh. 16:23 meddela följande: »Om du icke vill bedja, förrän du blivit värdig, så måste du aldrig bedja. Därför flux åstad mitt under denna känsla (av synd och ovärdighet) och friskt framåt och tag ett språng över värdighet och ovärdighet, fastän du är stadd mitt i synd. Ja, om du ock i denna stund har fallit och komme från synden, vad skulle du göra? Skulle du därför avhålla dig från bönen, till dess du komme till avlösningen? Nej, ingalunda. Utan långt hellre må du mitt under synden knäfalla och bedja av hjärtat: Käre Fader, förlåt mig och fräls

mig! på det djävulen icke må låta dig sjunka djupare och evigt hålla dig kvar däri. Du måste ju även mitt i döden och all olycka bedja, och det desto starkare, ju djupare du ligger däri. Och vad vore det, om du icke ville börja, förrän du kände förlossning och hjälp?» — Profeten Jona måste ju mitt i valfiskan bedja och ropa under det tunga, odrägliga medvetandet av sin synd.

För det fjärde tänker du genom djävulens ingivelse: »Vad gör det, att jag beder? Min bön är ju så svag, oskicklig och ovärdig, att Gud kan icke höra mig.» Svar: Bevare dig Gud från att grunda din tro i bönen på din egen böns skicklighet eller värdighet, vilket du gör, när du för dess ovärdighet tvivlar på bönhörelse. Är det då i ditt eget namn du skall bedja? Har icke Kristus givit dig lov att gå i hans namn till Fadern, taga på hans räkning, på hans insatta värde av förtjänstlig möda, lidande och förböner, starkt rop och tårar, liv och blod?

Har han icke sagt ungefärligen så: »Hittills haven I icke bett om något i mitt namn; men bedjen nu i mitt namn», och: »Allt vad I bedjen Fadern i mitt namn, det skall han giva eder»? (Joh. 16:23-24). Säg därför, till trots mot sådan ingivelse om din ovärdighet: Jag behöver alls icke min egen böns värdighet; jag har en skriftlig anvisning ifrån den store Herren, Guds enfödde Son. Han har befallt mig gå i sitt namn till Fadern och sagt: »Allt vad I bedjen Fadern i mitt namn, det skall han giva eder.» Och se, när denna anvisningsskrift, som bär Jesu namn, förevisas Fadern, då har din bön en kraft och betydelse, som förslår.

Detta böra vi mena, så ofta vi i bönen bruka orden: »Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.» Gud sätter ock största värde på sin befallning och på vår lydnad däremot. Nu har han själv befallt dig bedja. Du gör då blott det han själv befallt; då har din bön kraft och värde för hans befallnings skull. Ty om han såge på person, så kunde ingen människa komma för honom. Härom läses i en av våra symboliska böcker följande Luthers ord: »Därför måste du så säga: Mina böner äro icke sämre, oheligare eller Gud mindre behagliga, än Pauli och de allra mest heligas böner hava varit.

Orsaken är denna: jag medger gärna, att vad deras personer angår, de varit heligare i sitt leverne; men jag giver dem icke efter i anseende till budet (om bön). Ty jag är viss därpå, att Gud ingalunda anser bönen för personens skull, utan för sitt ord och den lydnad, man bevisar honom. Nu har jag samma bud och samma Kristi förtjänst, som helgonen hade; därför efter Gud ser *endast därpå* så bör jag icke hålla min bön mindre viktig och helig än deras.»

Här fordras nu blott *tron*, den dyra gåvan tron, i synnerhet när det, som du begär, synes alldeles *omöjligt*, och när Gud länge dröjer med bönhörelsen. När det, som du beder om, synes dig omöjligt, anställ då en grundlig undersökning, om *något* kan vara omöjligt för Gud. Denna undersökning kan icke blott anställas på bibelns heliga blad — såsom berättelserna om Israels utförande ur Egypten, deras gång genom havet m. m. och Daniel i lejonkulan, de tre männen i den brinnande ugnen och det, som står i Dan. 2 kap. eller i alla Kristi underverk i nya testamentet; utan du kan ock anställa den undersökningen bland underverken på himlafästet och blomsterfältet. Säg då, kan *något* vara omöjligt för Gud?

Men när han dröjer, så tänk på alla heliga, som legat i samma försökelses ugn, och förstå, att det just hör till kuren; du behöver detta till övning för din tro, bön, ödmjukhet, tålmod m. m. Men om du icke kan tro så mycket gott om din Gud, så tänk på änkan i Luk. 18, om vilken Jesus säger, att hon hade i sin nöd vänt sig till en hård man, en domare, som varken fruktade Gud eller hade försyn för människor, varför han till en tid icke ville hjälpa henne; men äntligen sade han vid sig själv: »Om jag ock icke fruktar Gud och icke har försyn för någon människa, vill jag dock, emedan denna änka gör mig besvär (med bön), skaffa henne rätt, att hon icke till slut kommer och överfaller mig. Och Herren sade: Hören, vad den orättfärdiga domaren säger.

Skall då icke Gud skaffa rätt åt sina utkorade, som ropa till honom dag och natt, och visar han icke långmodighet mot dem?» — Förunderliga hjärtelag, att Jesus, blott för att förmå oss att tro, vill bruka en sådan liknelse om sin kärleksrike Fader! — Skulle vi icke skämmas och bäva för vår otro? Gud måste likväl hava bättre hjärta än denne domare, och likväl var domaren icke oöverbannelig. Skulle då Gud låta oss förgäves ropa till sig dag och natt?

Gud förläne varje kristen mer flit och tro i bönen, så skulle Guds verk uti honom och *omkring* honom mer tillväxa. De, som blivit flitigare bedjare, hava alltid mer märkbart tillvuxit i nåd och visdom, i gåvor och krafter. Ser du en däruti mer rik och fruktbar kristen, så vet, att densamma har gjort många knäfall inför sin Gud.

Därför vet man ock, att de gamla heliga voro utmärkta bedjare, såsom David, Daniel m. fl. Det berättas om evangelisten Johannes, att huden under hans knän var så tjock som under hans fötter, därför att han så mycket plägat stå på knä. Och Pretorius säger: »Jag har icke talat med någon människa så mycket som med Gud.»

*1 Till denna klass höra ock dessa sentimentala (känslömma), naturtjusta bedjare, dessa, som i synnerhet vid vårens västanfläktar, av lundens susande, fåglarnas kvitter och bäckens sorl, samt av de sköna konsternas produkter livas så ljuvt att bedja till en gud, som de däruti se och smaka, mer än uti Guds ord och sakramenterna, och dock anse sig som den sanne Gudens rätta tillbedjare. Men deras gud är en besynnerlig gud i det hänseendet, att han är så medgörlig och böjlig efter alla sina tillbedjares sinne och smak, så att allt vad dem täckes och behagar, det täckes och behagar även honom. Icke är det den allvarsamme, stränge Gud, som talar i de tio buden, eller på Golgata. Ty det är till märkandes, att dessa tillbedjare kunna, med alla sina rörelser, tårar, böner, dock, fräcka och säkra, fortleva i rak strid mot de tio buden, och att de mera röras av fågelns kvitter i lunden. Ån av Kristi kvidande i Örtagården — mera röras av bäckars sorl än av Kristi blodströmmar. Skola vi då icke förstå, att denne lättböjlige känslögud är den vitklädde djävulens tjusande avgrundsspöke? Den rätte Guden »låter icke gäcka sig», säger skriften.

- **C-O Rosenius** (1843)

© www.pietisten.com

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om syftet är att främja Kristi rikets tillväxt.

www.pietisten.com